

Samordningsmøte mellom landbrukskontorene i Vestfold

Kontroller av foretak som søker om produksjonstilskudd og kontroller iht. gjødselregelverk.

Sted: Landbrukskontorets lokaler i Andebu

Tidspunkt: 26. mai 2023, 09:00-11:30

Møtedeltakere

Gørli Elida Brunn Andersen	Horten kommune
Jan Tore Foss	Tønsberg Kommune
Sverre Dahl	Tønsberg Kommune
Mari Høiland	Færder kommune
Monica Berg Mortensen	Larvik kommune
Einar Idland	Sandefjord kommune
Åse Marte Langrud Ånestad	Sandefjord kommune
Miguel Angel Segarra Valls	Vannområdekoordinator

Frafall Holmestrand kommune

Agenda

1. **Kantsoner** (jf. forskrift om produksjonstilskudd §4, og Oslofjordplanens tiltak 14)
2. **Gjødslingsplaner** (jf. Forskrift om gjødslingsplanlegging §3 og §4).
3. Kommunen som tilsynsmyndighet med at bestemmelser om lagring og bruk av **organisk gjødsel** etterleves (§29 i Forskrift om organisk gjødsel)
4. Eventuelt.

1	Kantsoner (jf. forskrift om produksjonstilskudd §4, og Oslofjordplanens tiltak 14)
Notater fra møtet Kommunene skal måtte rapportere årlig om oppfølging av tiltak 14 i Oslofjordplanen om « <i>økt tilsyn og oppfølging der krav om etablert vegetasjonssoner mot vassdrag ikke er oppfylt</i> ». I 2023 fikk kommunene et spørreskjema der vi måtte fylle inn antall foretak som ble kontrollert for gjeldende krav om kantsoner, antall avvik, og antall foretak som fikk avkortning i PT. Det var enighet blant deltakerne at kontroll av kantsoner bør foretas årlig i forbindelse med kontroll av arealer om høsten. Dette innebærer årlig kontroll av minst 5% av PT-søknadene. Kartet som vannområdet utarbeidet i 2022 (https://arcg.is/155Lii) er et godt verktøy for å kunne gjøre	

dette arbeidet mer effektivt, og kunne gå rett på stedene der risikoen for smale kantsoner er størst.

Konklusjon:

- Landbrukskontorene har som mål å foreta **årlig kontroll av kantsonene til PT-søknadene i høstomgangen**. Dette gjøres om høsten, i forbindelse med kontroller av arealer.

2

Gjødslingsplaner (jf. Forskrift om gjødslingsplanlegging §3 og §4).

Notater fra møtet

Det ble drøftet i hvilken grad landbrukskontorene skal kontrollere kvaliteten av gjødslingsplanene. Det står i §4 at «Kommunen [...] skal kontrollere at gjødslingsplan foreligger og at den tilfredsstiller de krav som forskriften setter». Kontrollen av kvaliteten innebærer at gjødslingsplanen oppfyller de 7 punktene i §3. Punkt 6 er et viktig punkt for forskriftens formål om *gode avlinger og begrenset avrenning til vassdrag*:

«6. *Gjødslingsbehovet skal avpasses etter følgende kriterier:*

- Jordprøveresultater for fosfor, kalium og moldinnhold*
- Vekst og gjødslingsnormer for distriktet*
- Avlingsnivå ut i fra egne dokumenter eller anslåtte erfaringer for hvert enkelt skifte*
- Fôrgrøde.»*

Miguel viste til NIBIOs gjødslingsnormer og korreksjonstabeller for ulike vekster, basert på jordprøveresultater: <https://www.nibio.no/tema/jord/gjodslingshandbok/gjodslingsnormer>.

Dersom det er behov for endringer av opprinnelig gjødslingsplan for vekstsesongen, skal også dette være med i planen, jf. pkt. 7 i §3:

«7. *Dersom vekstforholda avviker fra de forutsetningene som var når gjødslingsplanen ble laget, skal gjødslingsplanen justeres i samsvar med behovet.»*

Gjødslingsplanen blir dermed i praksis også en form for journal.

Møtedeltakerne var enige i at dokumentkontroll (inkl. kontroll av grunnleggende innhold i gjødslingsplanene) bør foretas **for alle PT-kontrollene i høstomgangen**. I ifra denne grunnleggende kontrollen, kan landbrukskontorene plukke ut noen gjødslingsplaner for en grundigere gjennomgang.

- NB Miguel: I møtet konkluderte vi kontroll av gjødslingsplaner både vår og høst. Kravet i gjødselværeforskriften §22 om at husdyrgjødsel skal inngå i gjødslingsplan er imidlertid "krav til bruk", og kontroll av gjødselplaner i forbindelse med husdyrproduksjon blir dermed ikke riktig. Vi bør imidlertid kontrollere at foretaket har tilstrekkelig lagerkapasitet i forhold til antallet dyr (§20).

Å kontrollere om gjødslingsbehovet er riktig avpasset kan være faglig krevende, og vi ser behov for å ha samarbeidsmøter for å drøfte enkelte saker. Andre uka i desember kan egne seg til slike møter (landbrukskontorene er ferdig med kontrollene i felt, og har hatt tid til å sette seg inn i dokumentene).

Spørsmålet om kontroll av gjødslingsplan i forbindelse med SMIL-saker ble også tatt opp. Miguel oppfordrer Statsforvalteren om å si litt om dette i kompetansesamlingen 8. juni.

Konklusjon:

- Landbrukskontorene ber om gjødslingsplanene **ved alle PT-kontroller av areal og husdyr om høsten (ca. 5 % eller mer av søknadene)** og gjennomfører grunnleggende kontroll av punktene i §3 i Forskrift om gjødslingsplanlegging.
- Ved mistanke om at gjødslingsbehovet ikke er avpasset NIBIOs gjødslingsnormer og korreksjonstabeller (§3 pkt. 6) gjennomføres det en grundigere vurdering av planen.
- Landbrukskontorene møtes 2. uka i desember for å samarbeide om vurdering av vanskelige gjødslingsplaner.

3	Kommunen som tilsynsmyndighet med at bestemmelser om lagring og bruk av organisk gjødsel etterleves (§29 i Forskrift om organisk gjødsel)
---	--

Notater fra møtet

Vi gikk gjennom forskrift om organisk gjødsel og drøftet flere av punktene der kommunen er tilsynsmyndighet.

- Hest** omfattes av forskriften, men det er ikke alltid hensyntatt i kommunens kontroller, da de som har hest ikke nødvendigvis er gårdbrukere og søker om produksjonstilskudd. Resultatet er at hestemøkk blir noen ganger deponert istedenfor å bli brukt som gjødsel eller levert på godkjent anlegg. Landbrukskontoret i Sandefjord har begynt å følge dette opp.
- Kommunen kan stille krav om **skjerming mot nedbør** for gjødselvarer med mer enn 25% tørrstoff som lagres direkte på bakken (§19). Jan Tore: det er spesielt viktig å vurdere å stille krav til skjerming av husdyrgjødsel fra fjærfe som er lagret på bakken.
- Det er ikke enkelt å **kontrollere at lager for flytende gjødselvarer er tette** (iht. §19) spesielt dersom lekkasjer oppstår i gulv og lekkasjen går til grunnen. Ved kontroll bør imidlertid lagrene inspiseres.
- § 20: «**Ved nybygg, utvidelse og utbedring av lager for husdyrgjødsel skal kommunen godkjenne plan før arbeidet kan gjennomføres. Lageret kan ikke tas i bruk før det er kontrollert og godkjent av kommunen**». Dette gjør landbrukskontorene i form av innspill til byggesøknaden iht. plan og bygningsloven. VO-koordinator trodde at landbrukskontoret godkjente planen og foretok kontroll med hjemmel i gjødselvarerforskriften, i tillegg til at byggesaksavdelingen behandlet byggesaken. Hvis man sammenligner med installasjon av private renseanlegg (spredte avløpsanlegg), er det vanlig at kommunen behandler saken etter både pbl (byggesak) og etter forurensningsforskriften (utslippstillatelse).
- Landbrukskontorene kan gi **dispensasjon fra fristene for spredetidspunkt i §23**. Jan Tore oppfordret imidlertid til å be søker å undersøke om andre bønder eller biogassanlegget har kapasitet til å ta imot gjødsla, og velger kun å tillate sen spredning som siste utvei.
- Til tross for det generelle kravet om «**minimum 4 dekar fulldyrket jord pr. gjødseldyrenhet (GDE)**» i §24, står det i samme paragraf at «**Gjødslingen skal tilpasses arealets gjødslingsbehov, jf. forskrift for gjødslingsplanlegging**». Det vil si at **spredearealet må sees i sammenheng med gjødslingsbehovet**, og i mange tilfeller vil kravet til spredeareal måtte være en del større enn 4 daa per GDE. Dette bør vurderes i forbindelse med kontrollene som foretas om våren.
- Husdyr på beite langs bekker** utgjør i noen tilfeller en betydelig forurensningskilde. **Storfe som går ute om vinteren gjødsler området de går på uten at det er plantevekst/beite, ca 1,7 tonn pr ku pr måned. Det er betydelige mengder på lite areal, og som er utsatt for**

avrenning. Hvordan håndteres dette etter regelverket? VO-koordinator har stilt spørsmål til statsforvalteren om kommunenes mulighet/hjemmel til å regulere dette.

Konklusjon:

- Landbrukskontorene bør ha oversikt over staller/hestehold i kommunen, og føre kontroller av disse på lik linje som andre husdyr.
- Krav om skjerming mot nedbør av gjødselvarer som er lagret på bakken bør vurderes i forbindelsen med PT-kontrollene om våren. Dette er særlig viktig for fjærfe.
- Gjødsellagrene inspiseres i den grad det er mulig ved kontroll.
- Kommunene bør vurdere nærmere hvordan de ivaretar kravene om godkjenning av plan og kontroll av lager i gjødselvarerforskrift § 20.
- Dispensasjon fra frist for spredning bør være siste utvei.
- Kravet til spredeareal skal tilpasses gjødslingsbehov, jf. forskrift for gjødslingsplanlegging.
- Vi avventer svar fra statsforvalteren ang. hjemmel for å regulere husdyrenes tilgang til vassdrag.

4	Eventuelt
ingen	

02.06.2023 (Rettet etter innspill fra Jan Tore Foss den 15.06.2023)

Referent

Miguel A. Segarra Valls